

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Parashat derakhim

Rosanes, Judah ben Samuel

הדוהי, סענאזר

Ṷinitsi'ah, 5503 [1742 oder 1743]

הברעהםיקידצ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9997

לדקדק דמה ענין עון זה דמשקלות לביאת עמלק אמנם על פי
 האמור נראה דאמרינן בספרי פ' קדושים וז"ל לא תעשו עול
 במשפט במדה במשקל אם לדקדק כבר נאח לא תעשו עול במשפט
 ומהו משפט השני כאן הוא המדה והמשקל והמשורה תלמד
 מהמזכר נקרא דיון טאם שקד במדה הרי הוא כמשקל את הדיון
 וכו' ונודע לחמשה דברים האמורים בדיון וכו' ומשקל את
 הסכינה ע"כ. וכבר נתבאר שכל זמן שהסכינה עמנו אין אמות
 העולם יכולים לטלוט בנו ולה אחר שעל פון המשקלות כל
 עמלק דכיון שחטאו במשקלות נשמלקה הסכינה וניתן רשות
 לעמלק לבא להלחם בישראל. והנה מלכו שקודם שנחשב בית
 המקדש נהרנו כמה חסידים ואנשי מעשה והחשב והמסגר גלו
 שמי טעים קודם המדבר:

ועל

זה היה תמים המקדש באומרו סלה כל חבירי ה'
 בקרבי כלומר בעוד ה' בקרבי דהיינו בזמן שנית
 המקדש קיים וזה תימה. דכשתלמא אם כבר הית חרב כך היא
 המדה שבוזן שאין ב"ה קיים הב"ה נוטל דיוק אחד כשביל
 עונותיהם של ישראל אבל בעוד ה' בקרבי דהיינו בזמן שנית
 המקדש קיים וכדאמרינן דכל זמן שהסכינה היתה טורה בישראל
 לא נחרב בית המקדש א"כ איפה למא זה סלה כל חבירי שה'
 הצדיקים אשתחא דכיון דב"ה קיים הינו דיון להרוג צדיקים
 שכתובה לכפר על הדור כדבר האמור לעיל:

נמ

הנביא יסעיה כל ימיו של אותו דיוק היה מנטעד על
 הצדיקים ואנכי מעשה ההוא אחר כפי ל"ג לכך
 זכרה איתה היה שפר היה שקל היה שפר את המגדלים. את עש
 בועז לא תראה עם עמקי שפה משמוע נלעג לטון אין בינה.
 חוה ניון קרית מופדנו ענין תרונה ירוכלם נוה שאנן וכו'.
 זיר' לפרט כונת פסוקים אלו עם מאי דאמרינן פ"ב דחגיגה היה
 סופר שהיו סופרים לכל אותיו' שבתורה איש סוקל שהיו סוקלי'
 כל הקין וחמורים שבתורה היה שפר את המגדלים שהיו שונים
 מ'הלכות כמגדל הפורח באוויר ע"כ. עוד נקדים דאמרינן במדרש
 מ' וירא פמ"ט סי' ב"ה וז"ל ויאמר אל נח יחד לה' אולי ימלאון
 עש עשרה ולמה עשרה כדי בנייה לבולס וכו' ריב"ה זר' חנין
 פמ"ט ר' יוחנן באון עשרה זכירושלם אפילו אחד היה מנין עליה
 בדכתיב טוטטו בחזנות ירוס' וראו אם יש עושה משפט מקבץ
 חמונה ואסלח לה ע"כ. וכתיב טס מהר' ט יפה זל דהטעם הוא
 דאנכי ירוס' דהוא בה צות המקדש ומס' בחד פני להניל את
 בולה אבל בשאר העולם בעינן כדי בנייה דהיינו עשרה. והוא
 כונת הפסוקים לכך זכרה איתה היה שפר היה שקל וכו' שיש
 תוארים לאנשים גדולים כלומר לא צמגה אחד מאלו טאם היה
 צמגה פטיטא דאת עם נוטו דהיינו עון פנים כמ"ס דר"ק לא
 תראה דהיינו טלח הייתה משניח ברטעום וכן בעש עמקי שפה
 משמוע ונלעג לטון אין בינה לא היה משניח בהם אם היה
 מנח דיוק א' כהונן. וכי תימא הא בעינן כדי בנייה. הא
 ליתא משום דהיינו אומר חוה ניון קרית מופדיו וכירוש' שיש
 בה צית המקדש אפילו באחד עני וכדכתיב טוטטו בחזנות
 ירוכלם וכו' בדבר האמור.

ודלא

מעשה הנני בא לבאר מאמר הנגף פתח הספר
 ואשתיה עיני עליי. ואיכא לתידק דכיון דמשקל
 הויכח מקרא דכי טל אורות טליך דפ"ה אונס חיים ה"ק במר
 הכי מנחתיה להם רפואה וכו' דא"כ קט"ו קראו אהדרי ויראה
 ליישב במרזל כל המהנה ת"ח ומטיל מלאו לכיסו וזכה ויושב
 בשינה של מעלה שנא' כי בצל הכתה צל הכסף ופרש"י זל
 במחילת הכסף וכפ"ל בעל הכסף שהיה מהנה אותו מנכסיו
 וטעמא דמלתא דקתבס"ה ה' מנכסיו שזכה לכל הכבוד היה
 שיושב

עוד ראינו להמקונן שננטעד על סילוקן של צדיקים אחר
 מר סלה כל חבירי ה' בקרבי קרא עלי מועד לכבוד
 בחורי. והנה חבירי הכתוב כאן הלח השם החסידים ואנשי
 מעשה וכדאמרינן בפ' דברכות שמענו אלי אפרי לב מאן חבירי
 לב טבל העולם כזונן כדדקה והם כזונן כדדק. וכל המפרשים
 זל כמעוררו בפסוק זה דהיל' סלה כל חבירי ה' מקרבי דבקרבי
 אין לו מובן וכבר הארכתי בזה בדרך הערבה ובדרך ענב יעס.
 עוד לחלק מילין עם אותה שאמרו רבותינו זל במדרש וזל אלה
 שקודי המסכן מסכן העדות אמר לו הקב"ה למשה מסכן זה אני
 עמיד למסכנו שני פעמים כשביל עונותיהם של ישראל היינו
 דכתיב המסכן מסכן אמר לו משה מינח בזמן שבית המקדש קיים
 בזמן שאין בית המקדש קיים מה אמת עושה אחר לו. אני לוקח
 בדיוק אחד מביניהם ומכפר על הדור ע"כ. עוד נקדים מאי
 דאמרינן בשתייתא דחובה רבתי על פסוק מכלינתי עלי יגון
 ה' אין בנין אם מלכה אי כה אלו היה טס לא היו גולים.
 והבי איתא בשתייתא דמטא גיא חזיון וזל כטעה שקבץ הקב"ה
 להחריב את בית המקדש אחר כל זמן שאני בתיכו אין אמות
 העולם נונעים בו אסלק שבינתי ממנה ואעלה למכוני הראשון
 הה"ד חלפה אל מקומי עד אשר יאשמו ובקטו פני ע"כ הרי טכל
 זמן שהיתה הסכינה טס לא היה נחרב בית המקדש.

ועל

פי הקדמה זו יובן מאמר רז"ל בפרק כל כתיב וז"ל א"ה
 כהנא לא חרבה ירוסלי' אלח כשביל טוטטו בה תינוקות
 טל בית רבין ויראה ליישב בהקדים עוד מאמר רז"ל באיכה רבתי
 בפסוק כי ה' הונה על רוב פסעיה וז"ל א"ה יהודה כל ויראה כמה
 חביבין תינוקות לפני הקב"ה גלתה סנהדרין ולא גלתה סכינה
 עמהם גלו מסמרות ולא גלתה סכינה עמהם וכיון טגלו תינוקות
 גלתה סכינה עמהם הה"ד עוללה הלכו שבי לפני גר מיד וינח
 מכת פיון כל היתה ע"כ. הרי שהסכינה חונה זה לעולם חנבל
 תינוקות טל בית רבין. וכבר אמרנו טכל זמן שהיתה הסכינה
 טורה בבית המקדש אין כל אותה ולטון יכולין לטלוט יד וזהו
 טאמר רב כהנא לא חרבה ירוסלי' אלח כשביל טוטטו בה תינוקות
 טל בית רבין כלומר טכל זמן שהיו בירושלים תינוקות טל בית
 רבין היתה הסכינה עמהם ולא יכול החויב ליכנס טס וכיון טטטלו
 תינוקות טל בית רבין כשתלקה הסכינה וניתן כח לאמות העול'
 להחריב את ירוסלים. וזל זה מוכב הולך כונת רז"ל במדרש טר
 תולדות פירש"י ס"ה ס"ו י' וזל הקול קול יעקב והימים ידי עט
 א"ה אבא בר כהנא לא עמדו פלוסופין בעולם כבלעם בן בעור
 וכאבנימוס הנדרי נמכנסו כל האמות חגלו אחרו לו מאמר
 כאנו יכולין להזדווג לאותה זו אחר להם לכו ופזרו על בתי
 בנייות ועל בתי מדרשות טלהן ואם מנחתם טס תינוקות
 מנפנפים בקולם אין אמת יכולים להזדווג להם טרך הבטיחם
 אביהם הזקן ואמר להם הקול קול יעקב בזמן שקולו כל יעקב
 מניו בתי כלסיות ובכתי מדרשות אין הידיש ידי עט ואם לאו
 הידיש ידי עט ואם יכולי להם ע"כ. והיינו טעמא דכדכתיבנא
 טכל זמן שהתינוקות מנפנפים בקולם הסכינה היא עמהם
 ואינה זה מאגלם וכל עוד שהסכינה עמנו אין טום אותה ולטון
 יכולה להזדווג ולא קרב זה אל זה:

ובזה

יובן מרז"ל במדרש הביאורו הטום בפ"ק דקדושין
 דף ל"ג ד"ה ואיתא אל דאמרינן במדרש זכור את אהר
 עשה לך עמלק ואת עיף וינע וזל ירא אלקים היינו כשביל
 המשקלות ועל עון זה בא עמלק דבת"ה משקלות כתיב זכור
 את אהר עשה לך עמלק בפ"ו חג' ויהינן דכתיב במסלי מאזני
 תרמה תועבת ה' ואבן סלמה רגלה. וממיד ליה בא ודון וינא
 קלון כלומר טעל טון זה בא ודון וקלון טל עמלק ה"ה. ויש
 לדקדק

דרך ארוכה רחש כה

הארצות זנות' חיו אנו נאם ה' חלקים אם לא יד חוקה וכדורע

בטויה חמלוד עליכם ע"ב

וראיתי

למהרית'ט ס'פ דברים שכתב דמאי דכתיב חיוה

ספר כריתות אהכס אשר שלחתי הכונה היא

כלום אהם ינאחם ממני על ידי נט' למח'ד למי שקודם אהם על

מנת טלח תזנה כאלם ונתה הוסקעו הקידושין למפרע ונעקרו

לנמרי ותעשה ודאי לא נחסרה על בעלה חפילו ונתה כו' אף

שקב'ה כשלקחם לו לנשם היה ע"מ טיקבלו אלהתו ולא ינו

אחרי לקי' אחרי עתה טעבדו ע"נ נכטל התנאי ונטלו הקדושין

ולו אחר חיוה ספר כריתות אהכס אשר שלחתי כלומר

ספטרתי ע"י נט' חין הדבר בן כי בטעבס טולחא אהכס מלאה

שנכטלו הקדושין הראשונים ע"ב' ונחתי קסה מאותה אנדה

דלעיל והביאו הרב טס זאת אומרת דש"הל חומרים אהם

שנרעה בעלה יס לזה על זה כלו' ואומר להם הקב"ה ובי נדושים

אהם חיוה ספר כריתות אהכס כו' ולפי דברי הרב מה השיב

להם ה' חיוה ספר כריתות נהי דאין כאן נט' מכל מקום כבר

נכטלו הקדושין מחמת שנכטל התנאי ומה טעבנו ישראל

כלום יס לזה על זה כלום טעבנ חוקה היא דמה לי טיבה מחמת

הנט' או מחמת כישול הקדושין ויולי' יאמר הרב דהכא נקדשו

ישראל כב' פרוטות אחת לקודם טינוז ואחת לאחר טינוז

שנכטלו הקדושין הא' וחלו הקדושין השניים הרי זה דומה

למ"ט הרתכ"ס דהנזות שפי פרוטות אלשה ואומר לה באחת

התקדשו לי היום ובאחר לאחר שתנרטי דלאחר שתנרטי

חיילי קדושין שניים' ואף לאח' דפליג' עליה דהרמב"ם בהיה

הכא מורה טסום דשכחו טסם דאף לאחר שינרטה מכל מקום

בטעם קבלת הקדושין היתה אהם חוט' חיוה ואין קדושין והאומר

לאשתו הרי את מקודשת לי לאחר שתנרטי לא אחר כלום

אכל הכא כיון שנכטל התנאי חילאלי מלתא למפרע טהיתה

פנויה וכו' באחר לשה הרי את מקודשת לאחר זמן דהסני'

ואל תשיבנו מהותה נכתב הרא"ש בטעם שנרטה על מנת שתנכח

לשעמו דאין תקנה לדבר ואפי' אם יקדשה ויחזור וינרטה

נדושין נחזירין לא תהני טסום דלא תפסי בה קדושין לפי

טעמת קבלת הקדושין היא אהם חוט' חיוה ועיין בתו' תוהרית'ט

ח' ח' בויכוחו טס מהר"ם קאטליץ נחמה בדברי הרא"ש הללו

ועיין בפרק הוניהו לו דף כ"ד דאחרי' נתרטה קח אמת' נבו'

דמשמע דהיי נדושין בישראל ולדעת הרב זל כ"ל דלאו דוקא

אלא שנכטלו הקדושין וכיון שנכטלו הקדושין לא חזרה כי

אם לחיבתה הראשונה דהיינו ככלה בבית אביה ודוק' באופן

בישראל ברחוקם הארצות ותוקף הנלות טהיה העולם טסום היו

סבורים סברה נכסדת טכבר חברה תקומם ויטליבם ה' מעל

פניו ובה היו סבורים לפרוק מעליהם עול מלכות טסום

ובזה

נבא לכאר מחי דאחרי' בפרק חלק ואל תר' בטעם

שהטיל נכובדנר חנינה מישראל ועוריה לככסן

האם אחר לו הקב"ה ליחוקלך לחי חמיה מתיס בבקעת דורח

בחו ענמות וטפחו לו לחותו דטע על פניו אחר מה טיבן כל

חלי אחרו לו חבורהם טל חלו מחיה מתיס בבקעת דורח פתח

ואחר חתויה כמה רברבי' ותפחויה כמה תקיפין מלכותיה מלכו'

עלם זטולטניות טס דר ודר ע"ב' ויס לדק' דמה דאה ה' לעשות

הנש הנדול הזה בטעם שהטיל נכובדנר הרטע לחנינו מישראל

ועוריה לככסן האם ולא בותן אחר' עוד יס לדקדק בדברי רפי'

שכתב חבוריהם טל לו מחיה מתי' על יחוקל היו אומרים טהיה

אחר טל חנינו מישראל ועוריה נכובדנר' היה יודע טהקב"ה

היה מחיה אותם ע"ב' והנה דברי רפי' טכס ונכובדנר' היה

יודע טהב"ה טהיה מתיס אותם חין להם חובן לפי פטטו' טלח

הי'

פיושב כפתיחה ט'מ' יוכנסו בה טהוא תקו' חיוס וכדורע טעליו
חול' טנאחר פו עיין לא ראהם חלקים זולתך יעשה למחכה לו'
טייבו טכס דכיון טהוא תהנה חיותו נמלא דכטיבתו עוסק ת'ח
בת' וכויו טהוא טיבה ללימוד התורה חטיב כאלו חיוה נופיה
נורכח מדרכנן :

נבזה

יובן מחי דאחרי' ע"ד דפסחים ארז' תודום חיוס

דומי הכניב את בני רומי לאכו' נדיים פקולסיס

כלילי פסחים טלחו לו אלהם תודום חיוס דומי אהם נוזרנו עליך

נידיו' ונכח' כטמפקו תודום חיוס דומי נברח רבה היה או בעל

אנרוסין חוכ' ט' ט' עוד זאת דרס תודום חיוס דומי מה רלו חנינו

זכו' ט'מ' נברח רבה היה' ד' יוסי בר' אבין אחר מטיל מלחי

לכיס ט' ח' דה' ר' יוחנן כל המטיל מלחי לכיס ט' ח' ויוטב

ביטיבה טל מעלה ע"ב' והדבר פטוט דמה טכידרו כנח' אהם

תודום חיוס דומי נברח רבה היה טייבו אהם היה ט' ח' ומטום

כבוד המורה חין נכדן חיותו וכדאחרי' ע' ואלו מנלחן אר"ל

ת' ח' טסרח חין נכדן חיותו' אף מטעם חיותו בעל מעשה חין

נזונטיס מלכותו' וח' קסה בדברי ר' יוסי דמחי מהני מה

טהיה חטיל מלחי לכיס ט' ח' למה טכנענו מלכותו' ותו היעלה

על דעת טלח כנחאו בתודום חיוס דומי מכות אחרות חון מוז

טהיה חטיל כו' ולא הל' חלח בעל מעשים חיה' ותו דמחי

דחיה מייטי דאחרובל המטיל מלחי לכיס ט' ח' ווכה דיוטב ביטיב'

טל מעלה דנהי דזוכה לכל הכבוד היה אף אכתי מכל' טיבו

בתנעיס מלכותו כטיביל נחנה זו' אלה הוא הדבר אשר דכרנו

זה' ס' דמתחלה הביאו ראיה דתודום נברח רבה היה ממה דדרס

דמה דלו חנינו כו' ובה ר' יוסי ואמר דאין כורך לזה דכיון

טהיה חטיל מלחי כו' הרי הוא כח' נכחו טכל מה טלותה ת'ח

חטיב כאלו הוא טענתו דרס אותם ההלכות והביאו ראיה מדברי

דו' אחר כל המטיל כו' ווכה דיוטב ביטיבה טל מעלה דהיינו

בזוחינת ט' ח' וטייבו ודאי טסום דחטיב כאלו חיוה נופיה נורכח

דרכנן וחס' כן פטיטט טנחנעני' מלכותו כיון דחטיב בת'ח

טנחו' ועס זה יתיוטב מאחר הקודם דלעולם דוקא מי ט' ח' כו'

חור תורה ח' לפ"ל וכדכתיב כי טל חורות טליך אלה דהכנה

ת' ח' טכסו כיון טהוא טיבה טאחרי' יעסקו בתור' קרי' טיה כו'

טל חורות טליך זחי לעולם טכולו טוב :

דרך ארוכה רחש כה

פ' דתנינא טלח אחר חת ד'ח' לאחר טינח לתרבו' רעה

ח' לא יפרכנה ור' זוככות ותמורתה כלי טו ח'ל' לו

דברי תורה טקטיס לקנות ככלי וזה וכלי טו זטוחין לאפרס ככלי

זככות הללו אע"פ טנכטברו יס להם תקנה כף ת'ח' טסרח יס

לו תקנה ח'ל' אף אהם חו' כף ח'ל' כפר טעמתי מאחורי הסדנוד

טופו כניס טוכבים חין מאחר'

הן

כל יקר דחמה עינינו נודל מעלת התשובה כי רפה

היא בעיני חלקים וחדס' ואחרי'ן במדרס וזל יפטו

ענמותינו ואכדה תקותינו כח נכיו ואחר' להם לישראל חורו

בתשובה ח'ל' עבד טכחרו רבו כלום יס לזה על זה כלום היינו

דכתיב יבטו ענמותינו ואכדה תקותינו' אומרת להם הקב"ה

וכי נדושים אהם חיוה ספר כריתות אהכס וכו' וכבר הוצח

בפרק חלק ויבוה זה טכחו עס' ה' בני אדם לפני הנביא ואמר

להם חורו כתשובה אחרו לו עבד' שכתבו רבו ואלה טנרטה

בעלה כלום יס לזה על זה כלום היינו דכתיב והעולה על

דחכס טיו לא תהיה אשר אהם חומרים נהיה כניס' וכאשפות

הארצות